

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

*«Έως έρχομαι, πρόσεχε τη αναγνώσει,
τη παρακλήσει, τη διδασκαλία»*

Η προτροπή του απ. Παύλου προς τον Τιμόθεο «έως έρχομαι, πρόσεχε τή αναγνώσει» έχει στις μέρες μας μεγάλη επικαιρότητα, διότι είναι γεγονός ότι ο σύγχρονος άνθρωπος δεν «προσέχει», όσο θα έπρεπε, «τή αναγνώσει». Έχει απομακρυνθεί γενικά από τη μελέτη βιβλίων, λόγω, κυρίως, της εισβολής της τηλεοπτικής εικόνας στα σπίτια. Αισθάνεται κόπωση στη σοβαρή μελέτη. Δεν μπορεί να σκέφτεται δύσκολα πράγματα. Αυτά τα αφήνει για τους επιστήμονες ή τους μοναχούς. Αυτός και όταν πιάνει στα χέρια του βιβλία, το διάβασμα του είναι επιφανειακό, χωρίς κριτική σκέψη, χωρίς αναζήτηση πνευματικής ωφέλειας· το χρησιμοποιεί, κυρίως, για να καταπολεμήσει την ανία. Κατακλυζόμαστε από χιλιάδες πληροφορίες οι όποιες μας δίνονται με τους πιο εντυπωσιακούς τρόπους. Μέσα σ' αυτό τον κατακλυσμό το μήνυμα της σωτηρίας και ό,τι άλλο έχει σχέση με την πνευματική μας συγκρότηση και πρόοδο, εμφανίζεται σαν μια από τις χιλιάδες πληροφορίες. Γι' αυτό χρειάζεται προσεκτική επιλογή των αναγνωσμάτων μας. Προπαντός έχουμε ανάγκη από την προσωπική έρευνα των Γραφών, όχι, βέβαια, αυθαίρετα, αλλά με πνεύμα μαθητείας στους αγίους Πατέρες που τις ερμήνευσαν, αλλά και στους πνευματικούς μας καθοδηγούς. Το «πρόσεχε τή αναγνώσει» του απ. Παύλου και το «ερευνάτε τας γραφάς» (Ιωάν. 5,39), που είπε ο Χριστός, έχουν το ίδιο νόημα. Είναι εντολές που αποβλέπουν στο φωτισμό της ψυχής μας.

Τα άθικτα για τους αμήτους

Τα κείμενα της Εκκλησίας έχουν πολλές απαιτήσεις από τους αναγνώστες τους. Δεν απαιτούν, βέβαια, εξαιρετα διανοητικά προσόντα ή υψηλής στάθμης γλωσσική παιδεία. Απαιτούν, πριν απ' όλα, απλότητα καρδιάς, επιθυμία αυτογνωσίας και δίψα του νου για γνώση του Θεού. Αυτή η πνευματική δίψα είναι ικανή να συμπληρώσει με μεγάλη ευκολία ακόμη και τα κενά της γλωσσικής παιδείας. Η αγάπη για τα πατερικά κείμενα οδήγησε πολλούς να μάθουν τη γλώσσα των Πατέρων, για να μπορούν να απολαμβάνουν το λόγο τους από το πρωτότυπο. Χωρίς καμιά διάθεση αποκλεισμού από τη βαθύτερη γνώση των αληθειών της πίστεως πρέπει να πούμε ότι τα κείμενα της Εκκλησίας, που μελετούμε, πρέπει να είναι ανάλογα με την πνευματική μας κατάσταση. Δεν είναι όλα για όλους. Είναι, κατά κάποιον τρόπο, σημειώσεις που περιγράφουν πνευματικά πειράματα, τα όποια δεν έχει καμιά αξία να τα μάθει κανείς θεωρητικά, αλλά να τα επαναλάβει. Και η επανάληψή τους χρειάζεται (όπως στη Φυσική ή τη Χημεία) καθοδήγηση από έμπειρο δάσκαλο -πνευματικό οδηγό-, όπως και κάποιες προηγούμενες γνώσεις. Είναι πολύ χαρακτηριστικός ο άγιος Διονύσιος ο αρεοπαγίτης, ο οποίος στέλνοντας στον απ. Τιμόθεο το έργο του «περί εκκλησιαστικής ιεραρχίας» του εφιστά την προσοχή να μη «θεατρίσει τα άγια των αγίων» της θεολογίας του, αλλά να τα τιμήσει κρατώντας τα απλησίαστα και άθικτα από τους αμήτους. Μέσα στην παράδοσή μας μεγάλη σημασία έχει ο πνευματικός πατέρας, ο οποίος - για να είναι γνήσιος- πρέπει να είναι φορέας της αποστολικής και πατερικής παραδόσεως. Αυτός μεταδίδει στα πνευματικά του παιδιά, με τη διδασκαλία και τα μυστήρια, τη ζωή του Χριστού. Η παρουσία ενός γνήσιου πνευματικού πατέρα είναι σημαντικότερη από την ύπαρξη των βιβλίων, που περιγράφουν την εν Χριστώ ζωή. Ο απ. Παύλος γράφει: «έως έρχομαι, πρόσεχε τη αναγνώσει». Η απουσία του καθιστούσε την ανάγνωση πρωταρχικό έργο. Η παρουσία του, βέβαια, δεν την καταργούσε, απλώς ο ζωντανός

λόγος του αποκάλυπτε το πραγματικό νόημα των Ιερών κειμένων, πού έμενε πιθανώς κρυφό ακόμη και από τους προσεκτικούς αναγνώστες του.

Ανάγνωση και παράκληση

Είναι χαρακτηριστικό ότι ή ανάγνωση συνδέεται από τον απ. Παύλο με τον παρηγορητικό και διδακτικό λόγο· «πρόσεχε τή αναγνώσει, τή παρακλήσει, τή διδασκαλία». Δεν έχει νόημα να κλεινόμαστε στον εαυτό μας και να παραμελούμε τους άλλους, προκειμένου να ικανοποιήσουμε την επιθυμία που έχουμε για πνευματική μελέτη. Με την ανάγνωση πρέπει να τρέφεται και να ζωογονείται η ψυχή, να εμπνεόμαστε για προσευχή, να γεμίζουμε από αγάπη για τον Θεό και τους ανθρώπους. Η υγεία της ψυχής είναι ή αδιάλειπτη μνήμη του Θεού, που δε διακόπτεται από οποιοσδήποτε εξωτερικές συνθήκες, καθώς και η ανιδιοτελής αγάπη. «Όταν κλεινόμαστε φίλαυτα στον εαυτό μας για να διαβάσουμε, παραμελώντας τους ανθρώπους που ζουν μαζί μας, το ανάγνωσμά μας - όσο βαθιά θεολογικό και ασκητικό κι αν είναι - δεν μας ελευθερώνει από τη φυλακή των σαρκικών παθών απλώς την εξωραΐζει.

Την ίδια προσοχή, που δίνουμε στην ανάγνωση, πρέπει να δίνουμε και στην παρηγοριά, με λόγο ή με έργο, των ανθρώπων πού είναι γύρω μας.

π. Θ.Α.Β.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Α Τιμ. δ 9-15)

«Τύπος γίνου των πιστών» Τέκνον Τιμόθεε, πιστός ο λόγος και πάσης αποδοχής άξιος· είς τούτο γάρ και κοπιώμεν και όνειδιζόμεθα, ότι ήλπίκαμεν επί Θεώ ζώντι, ός εστί σωτήρ πάντων ανθρώπων, μάλιστα πιστών. Παράγγελλε ταύτα και δίδασκε. Μηδείς σου τής νεότητος καταφρονείτω, αλλά τύπος γίνου των πιστών έν λόγω, έν αναστροφή, έν αγάπη, έν πνεύματι, έν πίστει, έν άγνεία. **«Έως έρχομαι πρόσεχε τή αναγνώσει, τή παρακλήσει, τή διδασκαλία.** Μή αμελεί τού έν σοί χαρίσματος, ό εδόθη σοι διά προφητείας μετά επιθέσεως των χειρών τού πρεσβυτερίου. Ταύτα μελέτα, έν τούτοις ίσθι, ίνα σου ή προκοπή φανερά ή έν πάσιν.

Μετάφραση τής Αποστολικής περικοπής

Παιδί μου, Τιμόθεε, αξιόπιστα είναι τα λόγια αυτά και άξια πλήρους άποδοχής. Γιαυτό και κοπιάζουμε και ονειδιζόμαστε, γιατί έχουμε την ελπίδα μας σε Θεό ζωντανό, ο οποίος είναι Σωτήρ όλων των ανθρώπων, και μάλιστα των πιστών. Αυτά να παραγγέλνεις και να διδάσκεις. Ας μη σε καταφρονεί κανείς, επειδή είσαι νέος, αλλά γίνε παράδειγμα για τους πιστούς στην ομιλία, στη συμπεριφορά, στην αγάπη, στο πνεύμα, στην πίστη, στην αγνότητα. **Έως ότου έλθω, προσηλώσου στην ανάγνωση, στο κήρυγμα, στη διδασκαλία.** Μην παραμελείς το χάρισμα που είναι μέσα σου και σου δόθηκε με προφητεία, όταν το πρεσβυτέριο σου επέθεσε τα χέρια. Αυτά να μελετάς, με αυτό να ζεις, για να είναι φανερή η πρόοδός σου σε όλους.